

M R A Z Í K

Upozornění:

Předpokládejte, že postavy tohoto příběhu jsou reálné fyzické a trestně odpovědné osoby.

Statečný a pohledný, leč poněkud sebestředný Ivánek se vydal do světa hledat si nevěstu, jsa na cestu vybaven buchtami a radou své matky: „Slabším pomáhej a starším ustupuj“. Cestou potkal zlou Babu Jagu. Za to, že opakovaně a proti její vůli manipuloval s její chaloupkou na kuří nožce: „K lesu zády, ke mně vchodem“, se Baba Jaga rozhodla, že se Ivánkovi krutě pomstí. Domluvila se proto s několika místními opilci nevalné pověsti, že pokud Ivánka zabijí, bohatě se jim odmění. Ti v očekávání bohaté odměny souhlasili, a aniž by se dohodli na podrobnostech přepadení, ukryli se podél lesní cesty, kudy měl Ivánek procházet. Ivánka pak skutečně přepadli a snažili se jej kyji udeřit a usmrtit. Chrabřý Ivánek se jim však ubránil, odzbrojil je a z pŕtky vyšel zcela nezraněn.

Na své další cestě potkal Ivánek v lese krásnou a pracovitou, leč poněkud neprŕbojnou Nastěnku, kterou macecha vyhnala z domu a které se ujal hodný Mrazík. Po drobných útrapách, kdy se Ivánek načas změnil v medvěda a Nastěnka na nějakou dobu zamrzla, v sobě Ivánek i Nastěnka našli zalíbení a chystali svatbu.

Marfuša, nevlastní sestra Nastěnky, se cítila potupena tím, že ji Mrazík na posměch celé vesnice poslal z lesa domŕ saněmi taženými vepři. Rozhodla se, že si „spraví náladu“ medovinou. Opít se však v té době ještě nezamýšlela. Předstírajíc, že kontroluje, jak jsou spíže vesničanŕ chráněny proti smečkám vlků, vpustil ji Dědeček Hříbeček do své chaloupy. Zde mu Marfuša v nestřežené chvíli z police odcizila lahev medoviny, sice nepatrné hodnoty, leč o to více alkoholické.

Teprve po svém návratu domŕ se během oblíbeného louskání ořechŕ rozhodla, že se „opije do němoty“ a ze žalu skutečně celou lahev medoviny vypila. V době, kdy v důsledku požití medoviny již nebyla vŕbec schopna ovládat své jednání, ji napadlo opatřit si od místní kořenářky zcela volně prodejný a jinak zdravotně zcela nezávadný uspávací prostředek, a to s tím, že až Ivánek s Nastěnkou na saních tažených koňmi přijedou na návštěvu, nalije jim ho do pití, a až usnou, sebere jim všechny cennosti, které Nastěnka od Mrazíka dostala vĕnem, a které, jak správně předpokládala, měly značnou hodnotu. Zmožena alkoholem však Marfuša sama tvrdě usnula a návštěvu Ivánka a Nastěnky tak zcela promeškala.

Nakonec tedy vše dobře dopadlo a byla svatba.

*„Já tam byla, jedla, víno pila.
Nevĕsta jak z rŕže kvĕt a ženich jakbysmet.
Zazvonil zvonec a pohádka je konec.“*

***

O t á z k y:

1.

Jak právně posoudíme jednání Baby Jagy?
Odůvodněte.

2.

Jak právně posoudíme jednání Marfuši?
Odůvodněte.

3.

Marfušina mladší sestra Káťa, dosud zcela bezúhonná, byla stíhána pro provinění sexuálního nátlaku podle § 186 odst. 1 TZ. Tohoto činu se dopustila tím, že na svatbě Ivánka a Nastěnky přiměla Mrazíka k obnažování, když mu nejprve dovedně ukryla jeho berlu Mrazíku a poté její vydání podmínila předvedením erotického tance „krása bez kožichu“.

V době jejího činu, v době zahájení jejího trestního stíhání i v době podání obžaloby jí bylo teprve 17 let.

Předpokládejme, že svůj čin spáchala v okrese Strakonice (Jihočeský kraj) a v době činu se svojí matkou, sestrou Marfušou a nevlastním otcem trvale žila v Domažlicích (Plzeňský kraj). Státní zástupce na ni podal obžalobu u Okresního soudu v Domažlicích.

Jak bude Okresní soud v Domažlicích postupovat, jestliže po doručení obžaloby zjistí, že Káťa se trvale přestěhovala do okresu Klatovy (Plzeňský kraj), kde nastoupila do zaměstnání, vdala se a se svým manželem založila rodinu, a to

- a) již před podáním obžaloby
- b) až po podání obžaloby?

Odůvodněte.

4.

Jednomu z členů bandy, která Ivánka přepadla, byl jako spolupracujícímu obviněnému uložen úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 6 let, a dále trest zákazu činnosti záležející v zákazu řízení saní všeho druhu, a to rovněž na dobu 6 let. Po 4 letech a 5 měsících výkonu trestu odnětí svobody byl z výkonu tohoto trestu podmíněně propuštěn a byla mu stanovena zkušební doba v trvání 4 let. V této zkušební době prokázal, že již skutečně nastoupil cestu ke své nápravě, a proto soud po uplynutí zkušební doby rozhodl, že se osvědčil. Naproti tomu soud nevyhověl jeho žádosti o podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti. Za jak dlouho po svém podmíněném propuštění by mohl nejdříve požádat o zahrazení svého odsouzení? Odůvodněte.

5.

Předpokládejme, že vůdci bandy, která Ivánka přepadla, byl za tento čin i za řadu dalších činů uložen výjimečný trest odnětí svobody na doživotí. Může soud, který trest ukládal, učinit v odsuzujícím rozsudku takový výrok, v jehož důsledku bude odsouzenému znemožněno podat žádost o podmíněné propuštění již po uplynutí 20 let výkonu tohoto trestu?

Odůvodněte.

6.

Ve zcela jiné trestní věci státní zástupce podal na sedláka Uljanova obžalobu pro přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. d) TZ, kterého se měl dopustit tím, že Dědečku Hříbečkovi odcizil měšec s penězi, který měl dovedně ukrytý pod svým kloboukem. U hlavního líčení sice Dědeček Hříbeček uvedl, že se dodatečně rozvzpomenul, že jej obžalovaný sedlák Uljanov nejdříve udeřil pěstí do obličeje, a teprve poté, když byl úderem otřesen, mu sebral z pod klobouku měšec s penězi, ale soud jeho tvrzení neuvěřil, protože Dědeček Hříbeček byl známý popleta, a soud o změně právní kvalifikace dokonce ani neuvažoval.

Po vyhlášení odsuzujícího rozsudku, ve kterém byl čin sedláka Uljanova kvalifikován jako přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. d) TZ, se však státnímu zástupci přihlásil jeden důvěryhodný svědek, který při svém výslechu uvedl, že úder pěstí zcela jasně viděl.

Státní zástupce proto podal proti rozsudku odvolání do výroku o vině i o trestu, a to v neprospěch obžalovaného sedláka Uljanova, ve kterém navrhoval provést výslech nového svědka, skutek překvalifikovat na zločin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ a uložit sedláku Uljanovovi tomu odpovídající přísnější trest.

Odvolací soud na podkladě odvolání státního zástupce ve veřejném zasedání podrobně vyslechl nového svědka, který úder pěstí jednoznačně potvrdil, a poté krátce znovu vyslechl obžalovaného sedláka Uljanova, který úder samozřejmě popřel, a Dědečka Hříbečka, který na úderu pěstí do obličeje trval.

Odvolací soud poté zrušil rozsudek soudu prvního stupně a sám rozhodl tak, že na základě takto změněného skutkového stavu do popisu skutku ve výroku rozsudku doplnil pasáž o úderu pěstí do obličeje, který předcházel zmocnění se měšce s penězi, a uznal obžalovaného sedláka Uljanova vinným zločinem loupeže podle § 173 odst. 1 TZ a uložil mu tomu odpovídající přísnější trest. Byl postup odvolacího soudu správný? Odůvodněte.

7.

Na shora uvedeného sedláka Uljanova byla ve zcela jiném řízení podána obžaloba, a to jednak pro pokračující přečin krádeže podle § 116, § 205 odst. 1 písm. b) TZ, kterého se měl dopustit tím, že postupně v 8 případech se vloupal do kurníků vesničanů, kde odcizil slepice, a jednak pro přečin omezování osobní svobody podle § 171 odst. 1 TZ, kterého se měl dopustit tím, že v době od 7.6. do 9.6. držel svoji manželku proti její vůli uzamčenou v dřevníku, a to za trest, že připálila ovesnou kaši.

U hlavního líčení bylo zjištěno a spolehlivě prokázáno, že ve stejné době v dalších 3 případech odcizil vloupáním do kurníků několik dalších slepic, a dále že manželku držel v dřevníku až do 10.6.

Může soud výrokem o vině rozhodnout i o 3 nově najevo vyšlých případech krádeže slepic a o omezování osobní svobody manželky až do 10.6.?

Odůvodněte.

***

M R A Z Í K

ř e š e n í

Upozornění:

Mezititulky a text psaný kurzivou nejsou součástí řešení; slouží pouze pro lepší orientaci posluchačů.

1.

Baba Jaga spáchala návod ke (zvláště závažnému) zločinu pokusu vraždy podle § 24 odst. 1 písm. b), § 21 odst. 1, § 140 odst. 2, 3 písm. j) TZ.

Odůvodnění vraždy podle § 140 odst. 2 TZ

Útočníci se snažili svými kyji Ivánka udeřit a usmrtit. To znamená, že jej chtěli usmrtit úmyslně.

Nejprve akceptovali žádost Baby Jagy o usmrcení Ivánka, čekali na něj u lesní cesty a pak jej přepadli. Jednali proto „s rozmyslem“ ve smyslu ustanovení § 140 odst. 2 TZ o tzv. úkladné (premeditativní) vraždě.

(Útočníci se na podrobnostech přepadení nikterak nedohodli. Chyběl zde plán a organizace celé akce; proto nejde o „předchozí uvážení“.)

Odůvodnění vraždy podle § 140 odst. 3 písm. j) TZ

Útočníci měli od Baby Jagy slíbenou odměnu za usmrcení Ivánka, tedy jednali v úmyslu získat pro sebe majetkový prospěch ve smyslu ustanovení § 140 odst. 3 písm. j) TZ o tzv. loupežné vraždě.

Odůvodnění pokusu podle § 21 odst. 1 TZ

Útočníci se snažili Ivánka údery kyjů usmrtit. Tedy vykonávali jednání, které mělo bezprostřední význam pro dokonání činu, tj. požívali nástroje k dosažení zločinného cíle, a to v těsné místní i časové souvislosti se zamýšleným dokonáním. *(Ještě nevykonávali jednání popsané v objektivní stránce, tj. „neusmrcovali“.)*

Ivánek se jim však ubránil, odzbrojil je, aniž by byl jakkoliv zraněn. Útočníci tak vykonávali jednání bezprostředně směřující k dokonání činu v úmyslu čin dokonat, ale k dokonání nedošlo.

Jde proto o pokus ve smyslu ustanovení § 21 odst. 1 TZ.

Odůvodnění (zvláště závažného) zločinu

Trestný čin vraždy podle § 140 odst. 3 TZ je úmyslný trestný čin (úmysl je výslovně uveden jako zákonný znak skutkové podstaty), na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí 20 let, tedy převyšující 10 let. Podle § 14 odst. 3 TZ jde o (zvláště závažný) zločin.

Odůvodnění návodu

Baba Jaga v útočnicích vyvolala rozhodnutí Ivánka usmrtit, tedy navedla je ke spáchání trestného činu (viz odůvodnění shora) ve smyslu ustanovení § 24 odst. 1 písm. b) TZ o návodu.

Odůvodnění akcesority účastenství

Útočníci se o usmrcení Ivánka pokusili (viz odůvodnění shora), takže je splněna podmínka tzv. akcesority účastenství podle návětí § 24 TZ.

Závěr

Tedy Baba Jaga v jiném vyvolala rozhodnutí uskutečnit jednání bezprostředně směřující k usmrcení jiného s rozmyslem a v úmyslu získat pro sebe majetkový prospěch, ale k dokonání činu nedošlo.

2.

Marfuša spáchala ve vícečinném souběhu přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b) TZ a (zvláště závažný) zločin opilství podle § 360 odst. 1 TZ, kdy činem jinak trestným (kvazideliktem) je příprava (zvláště závažného) zločinu loupeže podle § 20 odst. 1, § 173 odst. 1, 2 písm. c) TZ.

Odůvodnění krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b) TZ

Marfuša se nejdříve v chaloupce Dědečka Hříbečka zmocnila lahve medoviny, a to v úmyslu medovinu pít, tedy nakládat s ní jako její vlastník. Jednala tak v úmyslu si medovinu „přisvojit“.

Marfuša ke spáchání činu použila úskok (lest), když se vydávala za osobu pověřenou kontrolou zajištění chaloupek vesničanů, přičemž právě v důsledku užití lsti ji Dědeček Hříbeček do své chaloupky pustil. Vniknutí do uzavřeného prostoru lstí je podle § 121 TZ považováno za „vloupání“.

Marfuša tak naplnila zákonné znaky trestného činu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b) TZ.

Odůvodnění přečinu

Trestný čin krádeže podle § 205 odst. 1 je úmyslný trestný čin (§ 13 odst. 2 TZ) na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí 2 let, tedy nepřevyšující 5 let. Podle § 14 odst. 2 TZ se proto jedná o přečin.

Odůvodnění návykové látky a nepřičetnosti

Medovina je nápoj obsahující alkohol (viz výslovně v zadání), jde proto o „návykovou látku“ ve smyslu § 130 TZ.

Stav, kdy Marfuša nebyla vůbec schopna ovládat své jednání je stavem „nepřičetnosti“ ve smyslu § 26 TZ.

Odůvodnění vyloučení případů „actio libera in causa“

(Byl-li čin spáchán ve stavu nepřičetnosti, je třeba nejprve, zda nejde o případy actio libera in causa dolosa nebo culposa podle § 360 odst. 2 TZ. Teprve pokud tyto případy vyloučíme, budeme subsidiárně zjišťovat, zda nejde o trestný čin opilství podle § 360 odst. 1 TZ.)

Po svém návratu domů Marfuša medovinu pila v úmyslu, aby se ze žalu „opila do němoty“. Tedy se úmyslně požitím návykové látky přivedla do stavu nepřičetnosti. Medovinu však nepila v úmyslu spáchat trestný čin, tzv. „na kuráž“, ale chtěla se jen ze žalu opít do němoty.

V jednání Marfuši nelze ani spatřovat nedbalost ve vztahu ke svému konkrétnímu budoucímu trestnému činu.

Nejde proto o actio libera in causa (dolosa ani culposa) podle § 360 odst. 2 TZ.

Do úvahy tak subsidiárně připadá pouze trestný čin opilství podle § 360 odst. 1 TZ.

Odůvodnění kvazideliktu (činu jinak trestného)

a) loupež podle § 173 odst. 1 TZ

Spáchání trestného činu na osobě, kterou pachatel uvedl do stavu bezbrannosti (tj. i stav hlubokého spánku) lstí (nalitím uspávacího prostředku do nápoje bez vědomí dané osoby) je podle § 119 TZ spáchání trestného činu „násilím“.

Marfuša tak zamýšlela použít násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, což naplňuje zákonné znaky trestného činu loupeže podle § 173 odst. 1 TZ.

b) loupež podle § 173 odst. 2 písm. c) TZ

Ze zadání vyplývá, že cennosti měly „značnou hodnotu“, což Marfuša správně předpokládala.

Chtěla tak zmocněním se cenností způsobit značnou škodu ve smyslu § 138 TZ, tedy spáchat trestný čin loupeže podle § 173 odst. 2 písm. c) TZ

c) zvlášť závažný zločin

Trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1, 2 TZ je trestný čin úmyslný (úmysl je znakem základní skutkové podstaty) na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí 12 let, tedy převyšující 10 let.

Podle § 14 odst. 3 TZ se proto jedná o zvlášť závažný zločin.

Odůvodnění přípravy

(Ze zadání vyplývá, že se Marfuša rozhodla opatřit si uspávací prostředek k uspání Ivánka a Nastěnky. Ze zadání rovněž vyplývá, že Marfuša promeškala [„prospala“] návštěvu Ivánka a Nastěnky, tedy nikoliv předchozí opatření si uspávacího prostředku.)

Jelikož Marfuša zmožena alkoholem usnula, a návštěvu Ivánka a Nastěnky prospala, nedošlo ani k pokusu (nalití uspávacího prostředku do nápoje) a tím spíše ani k dokonání (uspání Ivánka a Nastěnky) trestného činu.

Úmyslné vytváření podmínek pro spáchání budoucího trestného činu ve formě „opatření prostředků“ ke spáchání trestného činu je přípravou podle § 20 odst. 1 TZ. Jednání Marfuši tak skončilo toliko ve stadiu přípravy podle § 20 odst. 1 TZ.

Odůvodnění trestnosti přípravy

Trestný čin loupeže podle § 173 odst. 2 TZ je zvlášť závažný zločin (viz odůvodnění shora). Podle § 173 odst. 5 TZ je příprava ke zvlášť závažnému zločinu loupeže trestná.

Odůvodnění opilství podle § 360 odst. 1 TZ

Marfuša se úmyslně návykovou látkou přivedla do stavu nepřičetnosti, ve kterém spáchala čin jinak trestný (kvazidelikt) jako příprava zvlášť závažného zločinu loupeže podle § 20 odst. 1, § 173 odst. 1, 2 písm. c) TZ.

Tedy Marfuša se požitím návykové látky úmyslně přivedla do stavu nepřičetnosti, v němž se dopustila činu jinak trestného.

Takové jednání naplňuje zákonné znaky trestného činu opilství podle § 360 odst. 1 TZ.

Odůvodnění zvlášť závažného zločinu

Marfuša medovinu pila v úmyslu, aby se ze žalu „opila do němoty“, a tedy se požitím návykové látky přivedla do stavu nepřičetnosti úmyslně.

Na trestný čin opilství podle § 360 odst. 1 TZ stanoví zákon trest odnětí svobody na 3 až 10 let.

Na trestný čin loupeže podle § 173 odst. 2 TZ stanoví zákon trest odnětí svobody na 5 až 12 let.

Trestný čin loupeže podle § 173 odst. 2 TZ není proto mírněji trestný, než trestný čin opilství podle § 360 odst. 1 TZ. Ustanovení § 360 odst. 1, část věty za středníkem, se proto neuplatní.

Na trestný čin opilství podle § 360 odst. 1 TZ stanoví zákon trest odnětí svobody s horní hranicí 10 let. Podle § 14 odst. 3 TZ se proto jedná o zvlášť závažný zločin.

Odůvodnění souběhu

(Nejdříve třeba odůvodnit, kolik skutků bylo spácháno. Teprve poté řešíme, zda jde o souběh. Jde-li o jediný skutek, půjde o souběh jednočinný. Jde-li o více skutků, může jít o vícečinný souběh za předpokladu, že byly spáchány dříve, než byl za některý z nich vyhlášen odsuzující rozsudek, resp. doručen trestní příkaz – viz § 43 odst. 2 TZ.)

Skutek je souhrn všech vnějších projevů vůle pachatele (všech jednání pachatele), které jsou příčinou následku významného z hlediska trestního práva.

Marfuša měla nejdříve vůli opatřit si medovinu, aby si „spravila náladu“ a tuto svoji vůli projevila tím, že Dědečkovi Hříbečkovi odcizila lahev medoviny, čímž porušila zájem na ochraně majetku.

Teprve poté pojala vůli „opít se do němoty“ a tuto svoji vůli projevila tím, že celou lahev vypila a přivodila si tak stav nepřičetnosti, ve kterém spáchala čin jinak trestný, čímž porušila primárně zájem na ochraně mezilidského soužití a sekundárně zájem na ochraně hodnot ohrožených kvazideliktem (v daném případě: osobní svoboda, majetek).

Marfuša se tak dopustila dvou skutků.

Ze zadání lze spolehlivě dovodit, že oba skutky byly spáchány dříve, než byl za některý z nich vyhlášen odsuzující rozsudek, příp. doručen trestní příkaz (viz § 43 odst. 2 TZ).

Jedná se proto o vícečinný souběh.

Závěr

Tedy Marfuša:

- jednak si přisvojila cizí věc tím, že se jí zmocnila, a čin spáchala vloupáním,
- jednak se požitím návykové látky úmyslně přivedla do stavu nepřičetnosti, v němž se dopustila činu jinak trestného, záležejícího v opatření si prostředků k tomu, aby použila násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci a způsobit takovým činem značnou škodu.

3.

ad a)

Samosoudce podle § 314c odst. 1 písm. a) TŘ a § 188 odst. 1 písm. a) TŘ rozhodne o předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti, a to nejbližše společně nadřízenému soudu, tj. Krajskému soudu v Plzni.

ad b)

Samosoudce může podle § 39 ZSVM postoupit věc Okresnímu soudu v Klatovech.

Odůvodnění použití ustanovení o řízení proti mladistvému

Podle § 2 odst. 1 písm. c) ZSVM je osoba, která v době činu dovršila 15. rok a nepřekročila 18. rok svého věku, mladistvým.

(Z ustanovení § 73 odst. 1 ZSVM vyplývá, že i když z hlediska hmotného práva posoudíme čin jako provinění spáchané mladistvým, neuplatní se v určitých případech zvláštní ustanovení o řízení proti mladistvému. Zda tyto případy nastaly nebo nenastaly je třeba nejprve potvrdit, resp. vyloučit.)

Ze zadání nevyplývá, že by se Kát'a po dovršení 18. roku svého věku dopustila jakéhokoliv jiného deliktu.

Ze zadání naopak vyplývá, že její trestní stíhání bylo zahájeno v době, kdy jí bylo 17 let, tedy ještě před dovršením 19. roku

To znamená, že v daném případě není dána ani jedna z výjimek podle § 73 ZSVM.

Na trestní řízení vedené proti Kátě se tedy použijí zvláštní ustanovení ZSVM o řízení ve věcech mladistvých.

Odůvodnění příslušnosti okresního soudu

(S ohledem na konstrukci § 16 TŘ je nejprve třeba vyloučit věcnou příslušnost krajského soudu.)

Na trestný čin sexuálního nátlaku podle § 186 odst. 1 TZ stanoví zákon trest odnětí svobody až na čtyři léta, přičemž dolní hranice není stanovena. (K modifikaci trestních sazeb podle § 31 odst. 1 ZSVM se nepřihlíží.) Příslušnost krajského soudu tak není dána sazbou trestu odnětí svobody podle § 17 odst. 1 TŘ.

Trestný čin podle § 186 odst. 1 TZ není ve výčtech trestných činů uvedených v § 17 odst. 1 písm. a), c) ani d) TŘ, ani nebyl spáchán prostředky uvedenými v § 17 odst. 1 písm. b) TŘ.

Podle § 16 TŘ tak bude k řízení příslušný okresní soud.

Odůvodnění příslušnosti samosoudce

(Nejprve třeba rozhodnout, zda řízení bude konat senát nebo samosoudce. Na tom závisí, zda se bude či nebude konat předběžné projednání obžaloby.)

Na trestný čin sexuálního nátlaku podle § 186 odst. 1 TZ stanoví zákon trest odnětí svobody až na čtyři léta, tedy nepřevyšující 5 let.

Ze zadání plyne, že Káťa nebyla dosud trestána, takže se neuplatní postup podle § 314a odst. 2 TŘ.

Podle § 314a odst. 1 TŘ tak bude řízení konat samosoudce.

ad a)

Odůvodnění místní příslušnosti soudu

Podle § 37 odst. 1 ZSVM řízení koná soud pro mládež, v jehož obvodu mladistvý bydlí.

To znamená, že pokud již v době před podáním obžaloby Káťa bydlela v okrese Klatovy, měla být obžaloba podána u Okresního soudu v Klatovech, a nikoliv u Okresního soudu v Domažlicích.

Odůvodnění rozhodnutí samosoudce

Podle § 314c odst. 1 TŘ samosoudce obžalobu předběžně neprojednává, ale přezkoumá ji z hledisek uvedených v § 181 odst. 1 a § 186 TŘ (tj. ze stejných hledisek, z jakých ji přezkoumává předseda senátu v senátní věci).

Samosoudce poté sám podle § 314c odst. 1 písm. a) TŘ a § 188 odst. 1 písm. a) TŘ rozhodne o předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti, a to nejbližše společně nadřízenému soudu, tj. Krajskému soudu v Plzni.

ad b)

Odůvodnění místní příslušnosti soudu

Podle § 37 odst. 1 ZSVM řízení koná soud pro mládež, v jehož obvodu mladistvý bydlí.

To znamená, že pokud v době podání obžaloby Káťa ještě bydlela v okrese Domažlice, byla obžaloba podána správně u Okresního soudu v Domažlicích.

Odůvodnění možnosti postoupení

Podle § 39 ZSVM, pokud to vyžaduje zájem mladistvého, může soud postoupit věc jinému soudu, u kterého je konání trestního řízení se zřetelem na zájmy mladistvého nejúčelnější.

Pro závěr, že konání trestního řízení v obvodu aktuálního bydliště mladistvého je se zřetelem na zájmy mladistvého neúčelnější, svědčí to, že v tomto obvodu lze nejlépe zjistit osobní, rodinné a sociální poměry, ve kterých mladistvý žije a pracuje, prostředí, ve kterém žije, pracuje a je vychováván, jakož i aktuální životní situaci mladistvého. V tomto obvodu lze také nejlépe sledovat výchovné působení na mladistvého a jeho další chování, jakož i koordinovat výchovné působení soudu, orgánu sociálně právní ochrany dětí a dalších institucí.

Odůvodnění rozhodnutí samosoudce

Samosoudce z důvodů shora uvedených může podle § 39 ZSVM postoupit věc Okresnímu soudu v Klatovech.

4.

Žádost o zahlázení odsouzení může být podána nejdříve po ukončení výkonu trestu zákazu činnosti (tj. v zásadě po 6 letech od podmíněného propuštění).

Odůvodnění, kdy nastane důsledek, že se na odsouzeného hledí, jako by nebyl odsouzen, při odsouzení k trestu odnětí svobody

Jestliže soud rozhodl, že se podmíněně propuštěný ve zkušební době osvědčil, potom se podle § 91 odst. 2 TZ má zato, že trest byl vykonán dnem, kdy byl podmíněně propuštěn. V našem případě tedy po 4 letech a 5 měsících.

Podle § 105 odst. 4 TZ se doba vedení řádného života, potřebná pro zahlázení odsouzení, řídí délkou skutečného výkonu trestu.

Podle § 105 odst. 1 písm. c) TZ činí u trestu odnětí svobody v trvání 4 let a 5 měsíců doba vedení řádného života potřebná pro zahlázení odsouzení 5 let od vykonání trestu, tedy od podmíněného propuštění.

(Ze zadání vyplývá, že po svém podmíněném propuštění ve zkušební době prokázal, že „již nastoupil cestu ke své nápravě“, tedy nikoliv že „by se napravil“, takže výjimečná možnost dřívějšího zahlázení podle § 105 odst. 3 TZ se zde neuplatní.)

Důsledek, že se podle § 106 TZ na odsouzeného hledí, jako by nebyl odsouzen, tak nastane až právní mocí rozhodnutí soudu o zahlázení odsouzení, přičemž žádost o zahlázení odsouzení by mohla být podána nejdříve po 5 letech od podmíněného propuštění.

Odůvodnění, kdy nastane důsledek, že se na odsouzeného hledí, jako by nebyl odsouzen, při odsouzení k trestu zákazu činnosti

Podle § 74 odst. 2 TZ byl-li trest zákazu činnosti vykonán, hledí se na odsouzeného, jako by nebyl odsouzen. Tato fikce nastane tedy přímo ze zákona, aniž by vyžadovala rozhodnutí soudu o zahlázení.

Podle § 74 odst. 1 TZ se do doby výkonu trestu zákazu činnosti nezapočítává doba výkonu trestu odnětí svobody.

Za předpokladu, že odsouzený do výkonu trestu odnětí svobody nastoupil ihned po právní moci odsuzujícího rozsudku (tj. mezi právní mocí odsuzujícího rozsudku a nástupem výkonu trestu nebylo žádné „mezidobí“, kdy by odsouzený byl sice ještě na svobodě, ale již by nesměl řídit), pak doba 6 let počala běžet až dnem jeho podmíněného propuštění.

Fikce, že se na odsouzeného hledí, jako by nebyl odsouzen, tak nastane až po ukončení výkonu trestu zákazu činnosti (tj. v zásadě po 6 letech po podmíněném propuštění odsouzeného).

(Za předpokladu, že odsouzený do výkonu trestu odnětí svobody nastoupil až po určité době po právní moci odsuzujícího rozsudku (tj. mezi právní mocí odsuzujícího rozsudku a nástupem výkonu trestu bylo určité „mezidobí“, kdy byl sice ještě na svobodě, ale již nesměl řídit), by se o tuto dobu „zkrátila“ doba výkonu trestu zákazu činnosti po jeho podmíněném propuštění.)

Odůvodnění doby potřebné k podání žádosti o zahlázení odsouzení

Z ustanovení § 105 odst. 5 a 6 TZ vyplývá, že odsouzení lze zahladit pouze jako „celek“ (nelze tak „zahlazovat“ odsouzení jen k jednotlivým trestům).

K zahlázení celého odsouzení tak může dojít až poté, co uplyne nejdelší z dob, které jsou potřebné proto, aby se na odsouzeného hledělo, jako by odsouzen nebyl.

Žádost o zahlázení odsouzení tak může být podána nejdříve až po ukončení výkonu trestu zákazu činnosti (tj. v zásadě po 6 letech od podmíněného propuštění).

5.

Soud může podle § 54 odst. 4 TZ rozhodnout, že doba výkonu trestu ve věznici se zvýšenou ostrahou se pro účely podmíněného propuštění do doby výkonu trestu nezapočítává.

Odůvodnění standardní lhůty potřebné k podmíněnému propuštění

Podle § 88 odst. 5 TZ může být osoba odsouzená k výjimečnému trestu odnětí svobody na doživotí podmíněně propuštěna až nejméně po 20 letech výkonu tohoto trestu.

Odůvodnění možnosti nezapočítávat dobu výkonu trestu ve věznici se zvýšenou ostrahou do doby výkonu trestu pro účely podmíněného propuštění

Podle § 54 odst. 4 TZ může soud rozhodnout, že doba výkonu trestu ve věznici se zvýšenou ostrahou se pro účely podmíněného propuštění do doby výkonu trestu nezapočítává.

(Je proto třeba určit, kdy nejdříve může být odsouzený přeřazen do věznice s ostrahou.)

Odůvodnění doby potřebné k přeřazení do věznice s ostrahou

Podle § 56 odst. 3 TZ zařadí soud pachatele, jemuž byl uložen trest odnětí svobody na doživotí, vždy do věznice se zvýšenou ostrahou.

Podle § 57 odst. 4 písm. a) TZ nelze přeradit z věznice se zvýšenou ostrahou odsouzeného, kterému byl uložen trest odnětí svobody na doživotí a který dosud nevykonal alespoň 10 let tohoto trestu.

Podle § 57 odst. 5 TZ odsouzený, kterému byl uložen trest odnětí svobody na doživotí, může podat návrh na přerazení do věznice s ostrahou nejdříve po výkonu 10 let tohoto trestu.

Závěr

To znamená, že teprve po výkonu 10 let trestu ve věznici se zvýšenou ostrahou může být odsouzený přerazen do věznice s ostrahou, a teprve po výkonu 20 let trestu ve věznici s ostrahou může odsouzený požádat o podmíněné propuštění.

6.

Postup odvolacího soudu byl v rozporu s § 259 odst. 5 písm. b) TŘ.

(Nestačí omezit se při řešení pouze na rozpor s ustanovením § 259 odst. 5 TŘ, ale je třeba ověřit, zda zde nejsou ještě další překážky pro postup odvolacího soudu, uvedený v otázce.)

Odůvodnění možnosti změny rozsudku v neprospěch

Podle § 246 odst. 1 písm. a) TŘ je státní zástupce oprávněn podat odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, a to pro nesprávnost kteréhokoliv výroku.

Podle § 247 odst. 1 TŘ je státní zástupce oprávněn podat odvolání v neprospěch obžalovaného.

Podle § 259 odst. 4 TŘ může odvolací soud změnit rozsudek v neprospěch obžalovaného na základě odvolání státního zástupce, které bylo podáno v neprospěch obžalovaného. Zákaz změny rozsudku k horšímu (reformatio in peius) se zde tedy neuplatní.

Odůvodnění možnosti změny skutkových zjištění odvolacím soudem

Podle § 249 odst. 3 TŘ lze v odvolání uvádět nové skutečnosti a důkazy. Státní zástupce proto ve svém odvolání mohl argumentovat výpovědí nového svědka a navrhopat provedení jeho výslechu.

Podle § 259 odst. 3 TŘ se odvolací soud může odchýlit od skutkového zjištění soudu prvního stupně, pokud ve veřejném zasedání o odvolání provedl znovu důkazy podstatné pro skutkové zjištění, které byly provedeny již v hlavním líčení, resp. pokud provedl důkazy nové, které nebyly provedeny již v hlavním líčení.

Těmito podmínkám odvolací soud dostal, když znovu vyslechl obžalovaného a poškozeného a nadto provedl podrobný výslech nově navrhaného svědka.

Odůvodnění zachování totožnosti skutku

Podle § 220 odst. 1 TŘ může soud rozhodovat pouze o skutku, který je uveden v obžalobě. Totožnost skutku však nemusí být zachována bezvýjimečně. Postačí, je-li zachována totožnost alespoň podstatné části jednání nebo v podstatné části následku.

(Srov.: Jelínek J. a kol., Trestní právo procesní, 5. vydání, Praha, Leges, str. 591 a násl.; Feny J., Císařová D., Grívna T. a kol., Trestní právo procesní, 6. vydání, Praha, Wolters Kluwer, str. 540 a násl.)

V našem případě byla zachována totožnost skutku v části jednání (zmocnění se měšce s penězi) i v části následku (porušení zájmu na ochraně majetku)
Doplnění popisu skutku o úder pěstí do obličeje tak totožnost skutku nenarušilo.

Odůvodnění možnosti odvolacího soudu změnit rozsudek

Podle § 258 odst. 1 písm. c) TŘ může odvolací soud rozsudek zrušit, vzniknou-li pochybnosti o správnosti skutkových zjištění.

Podle § 259 odst. 3 TŘ může odvolací soud sám rozhodnout ve věci rozsudkem, pokud je možné nové rozhodnutí učinit na podkladě skutkového stavu, který byl na základě důkazů provedených před odvolacím soudem doplněn, resp. změněn.

Odvolací soud tedy zásadně mohl zrušený rozsudek soudu prvního stupně nahradit vlastním meritorním rozhodnutím.

Odůvodnění nemožnosti odvolacího soudu uznat obžalovaného vinným těžším trestným činem

Podle § 259 odst. 5 písm. b) TŘ nemůže odvolací soud uznat obžalovaného vinným těžším trestným činem, než jakým ho mohl uznat vinný soud prvního stupně v napadeném rozsudku.

Na trestný čin krádeže podle § 205 odst. 1 TZ stanoví zákon trest odnětí svobody s horní hranicí 2 let. Na trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 stanoví zákon trest odnětí svobody s horní hranicí 10 let. Trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ je tedy těžším trestným činem, než trestný čin krádeže podle § 205 odst. 1 TZ.

Klíčová otázka je, zda již soud prvního stupně mohl uznat obžalovaného vinným trestným činem loupeže podle § 173 odst. 1 TZ.

Odůvodnění případů, kdy odvolací soud může uznat obžalovaného vinným těžším trestným činem

Již soud prvního stupně by mohl obžalovaného uznat vinným trestným činem loupeže tehdy, pokud:

- a) v obžalobě byl skutek posouzen jako trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ (§ 177 písm. c/ TŘ)
nebo
- b) obžalovaný byl v průběhu hlavního líčení soudem upozorněn na možnost změny právní kvalifikace skutku na trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ, a to postupem podle § 225 odst. 2 TŘ.

Žádná z těchto možností v daném případě splněna nebyla, protože z otázky plyne, že na obžalovaného byla podána obžaloba pro „přechin krádeže podle § 205 odst. 1 TZ“, resp. že soud „o změně právní kvalifikace ani neuvažoval“.

Za této situace nemohl odvolací soud sám uznat obžalovaného vinným trestným činem loupeže podle § 173 odst. 1 TZ.

(Pro úplnost uvádíme, jak měl odvolací soud postupovat, ačkoliv na to nebyli posluchači dotazováni: odvolací soud měl podle § 258 odst. 1 písm. c) TŘ napadený rozsudek zrušit, a dále podle § 259 odst. 1 TŘ věc vrátit soudu prvního stupně.)

7.

S ohledem na ustanovení § 220 odst. 1, § 12 odst. 12 TŘ nemůže soud rozhodovat o nově najevo vyšlých útocích pokračujícího trestného činu krádeže.

S ohledem na ustanovení § 220 odst. 1 TŘ soud může ve výroku o vině rozšířit dobu trvání protiprávního stavu až do 10.6.

Odůvodnění důsledků změn pro krádež

Z otázky vyplývá, že krádeže slepic podle § 205 odst. 1 písm. b) TZ byly spáchány ve formě pokračování podle § 116 TZ.

Podle § 220 odst. 1 TŘ může soud v hlavním líčení rozhodnout pouze o skutku (skutcích), který je uveden v obžalobě.

Podle § 12 odst. 2 TŘ se skutkem rozumí i dílčí útok pokračujícího trestného činu.

Z toho plyne, že soud nemůže v hlavním líčení rozhodovat o nově najevo vyšlých 3 útocích, protože tyto útoky (skutky) nebyly zahrnuty do obžaloby.

Odůvodnění důsledků změn pro omezování osobní svobody

Trestný čin omezování osobní svobody podle § 171 odst. 1 TZ je trestným činem trvajícím, neboť postihuje nikoliv samotné vytvoření protiprávního stavu, ale jeho udržování.

Podle § 220 odst. 1 TŘ může soud v hlavním líčení rozhodnout pouze o skutku, který je uveden v obžalobě. Ustanovení § 12 odst. 12 TŘ se vztahuje pouze na pokračování v trestném činu podle § 116 TZ, nikoliv však na trestné činy trvalý nebo hromadné.

Totožnost skutku (§ 220 odst. 1 TŘ) však nemusí být zachována bezvýjimečně ve všech znacích. Postačí, je-li zachována totožnost alespoň podstatné části jednání nebo v podstatné části následku.

(Srov.: Jelínek J. a kol., *Trestní právo procesní*, 5. vydání, Praha, Leges, str. 591 a násl.; Feny J., Císařová D., Gřivna T. a kol., *Trestní právo procesní*, 6. vydání, Praha, Wolters Kluwer, str. 540 a násl.)

V našem případě byla zachována totožnost skutku v části jednání (držení manželky proti její vůli v dřevníku v době od 7.6. do 9.6.) i v následku (porušení zájmu na ochraně osobní svobody).

Rozšíření skutku o udržování protiprávního stavu až do 10.6. tak totožnost skutku nenarušilo.

Závěr

Z toho plyne, že soud může v hlavním líčení rozhodovat i o udržování protiprávního stavu do 10.6.

***